

NAUKA CZYTANIA

Opanowanie umiejętności czytania i pisania stanowi jeden z najistotniejszych elementów nauki w ciągu pierwszych lat pobytu w szkole.

Podstawowym celem czytania jest **rozumienie tekstu**. Aby ten cel osiągnąć dzieci muszą opanować technikę czytania, czytać w określonym tempie oraz doskonalić sposób czytania.

◆ **Technika czytania**

Na początku nauki czytania dzieci poznają poszczególne znaki języka pisanego, czyli **litery**. W przypadku umiejętności odpoznavania kolejno poszczególnych liter mówimy, że dziecko **czyta po literze**, natomiast gdy rozpoznaje części wyrazów – **czyta sylabami** i wreszcie gdy rozpoznaje od razu kompleks liter składających się na określony wyraz mówimy, że dziecko **czyta sposobem „wyrazowym”**.

Istnieje zależność między techniką czytania a rozumieniem czytanego tekstu. Czytanie „po literze” utrudnia ten proces. Należy więc dążyć do czytania sposobem „wyrazowym”, najpierw krótkich wyrazów, później - stopniowo coraz dłuższych, wreszcie – zdania lub nawet kilku zdań.

◆ **Cechy dobrego czytania**

Czytanie płynne polega na tym, że dziecko czyta tekst, chociaż wolno, ale całymi wyrazami. Nie czyta więc po literze, nie zatrzymuje się zbyt długo nad poszczególnymi wyrazami lub sylabami, nie bierze oddechów w połowie wyrazów. Czyta równomiernie.

Czytanie poprawne polega na prawidłowym odczytywaniu wyrazów oraz na poprawnym wymawianiu głosek. Dziecko nie opuszcza liter, sylab, czy wyrazów, a także nie przestawia i nie dodaje liter czy wyrazów.

Czytanie biegle polega na świadomym stosowaniu właściwego tempa czytania, umożliwiającego czytającemu i słuchającemu uchwycenie treści poszczególnych wyrazów, płynnie i poprawnie odczytywanych. Czytanie biegle polega również na uwzględnianiu znaków przestankowych i i akcentowaniu wyrazów w kontekście zdań.

Czytania wyraziste polega na zachowaniu pauz gramatycznych i logicznych, zachowaniu właściwej intonacji oraz wydobyciu walorów uczuciowych tekstu.

◆ **Ocena czytania**

Dziecko w klasie I powinno czytać podane teksty sposobem wyrazowym. Jeżeli czyta sylabami z syntezą (łączy sylaby w wyrazy), a część całościowo (wyrazami) nie ma powodów do niepokoju i obaw o dalsze postępy w nauce. Jest to zwykle czytanie powolne, ale płynne. Mieści się w granicach wymagań dydaktycznych.

Poprawne tempo czytania na koniec klasy I to 22 wyrazy przeczytane w ciągu minuty, na koniec klasy II – 48 wyrazów, a na koniec klasy 3 – 76 wyrazów (*według „Testu do badania techniki głośnego czytania” Jana Konopnickiego*).

Poziom rozumienie czytanego tekstu sprawdzamy poprzez zadawanie odpowiednich pytań. Jeżeli dziecko udziela prawidłowych odpowiedzi uznajemy, że **umie czytać**, gdyż czytanie i rozumienie są jednolitym procesem

◆ Co zrobić, by dziecko polubiło czytanie?

Opanowanie umiejętności czytania i pisania stanowi jeden z najistotniejszych elementów nauki w ciągu pierwszych lat pobytu w szkole. Kontynuacją i integralną częścią lekcji szkolnej **jest nauka domowa**. To w domu dzieci ćwiczą i usprawniają umiejętność czytania.

Dopóki dziecko nie opanuje dobrze techniki czytania **wspierajmy je** i starajmy się, aby **czytanie było przyjemnością**, a nie tylko przykrym obowiązkiem lub karą. Czytajmy z dzieckiem na zmianę, fragmentami, a wiersze zwrotkami - dzieci potraktują takie czytanie jako wspólną zabawę.

Systematyczność i cierpliwość rodziców jest istotnym czynnikiem podczas ćwiczenia czytania. Dziecko polubi czas spędzany z książką, jeżeli będzie czuło, iż rodzic z chęcią i przyjemnością angażuje się w czytanie. Systematyczne czytanie porządkuje świat dziecka, daje wrażenie stabilności i pewności. czytania potrzebne są odpowiednie warunki.

Należy zadbać o **odpowiednie oświetlenie i ciszę**. Dzieci niejednokrotnie pracują przy włączonym radiu, telewizorze, głośnej i hałaśliwej zabawie swojego młodszego rodzeństwa. Zdarza się, iż rodzic słucha czytania swojego dziecka wykonując jakąś pracę. Przeszkadza to w koncentracji. Dziecko jest rozproszone, podenerwowane, nie zastanawia się nad czytany tekstem.

Nie zapominajmy o **motywacji dziecka**. Rodzice powinni wspierać swoją pociechę w podejmowaniu przez nią wyzwań i doceniać każdy, nawet najmniejszy sukces. Chwal i nagradzaj swoje dziecko nie tyle za efekty pracy, ile za włożony w nią wysiłek. *Cieszymy się razem z nim, że udało mu się przeczytać dobrze sylabę, a następnie wyrazy 2-, 3-, 4-sylabowe. Stopniujmy trudności. Dzielmy teksty do czytania na mniejsze fragmenty, aby dziecka nie przerażała ich długość.*

„Mów dziecku, że jest dobre, że może, że potrafi” (J. Korczak)

Warto czytać dziecku codziennie. Zastąpmy wspólnym rodzinnym czytaniem czas spędzany przy telewizji i grach komputerowych w których jest dużo agresji i przemocy. Będzie to największa inwestycja w rozwój dziecka. **Niech rodzinne czytanie stanie się rytuałem w Waszych domach!** Czy może być coś lepszego dla dziecka niż wspólne uczestniczenie razem z kochanymi rodzicami w zabawie połączonej z nauką?

Opracowała Marzena Dąbrowska (na podstawie: Ryszard Więckowski „Psychologiczne i fizjologiczne podstawy początkowej nauki czytania i pisanie”)